

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 675/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5Tost/32/2021 z 1. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 31. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu, ktorým bol vzatý do väzby. Ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie a prikázať najvyššiemu súdu, aby bol prepustený z väzby na slobodu.

II.

2. Sťažovateľovi bolo uznesením vyšetrovateľa z 19. marca 2021 vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 3 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť so spoluobvinenými, a to uplácaným [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], ktorý úplatok preberal od svedka [REDAKOVANÉ] ktorý úplatok preberal od doteraz bližšie nestotožnených osôb [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] za to, aby Kriminálnym úradom finančnej správy nebola riešená nelegálna výroba cigariet. Účasť sťažovateľa na skutkoch priamo vyplynula z výsluchu [REDAKOVANÉ] ktorý vzťah so sťažovateľom označil ako priateľský a uviedol, že sťažovateľ ho v auguste 2019 požiadal o stretnutie, ktoré sa malo týkať výroby cigariet; následne malo dôjsť k stretnutiu obvinených u sťažovateľa,

na ktorom bolo dohodnuté, že [REDAKOVANÉ] bude dostávať od [REDAKOVANÉ] 100 000 eur mesačne za nerušenú nelegálnu výrobu cigariet, a následne [REDAKOVANÉ] prostredníctvom sťažovateľa odovzdával [REDAKOVANÉ] dohodnutých 100 000 eur mesačne, z ktorých si sťažovateľ mal ponechávať 10 %. Účasť sťažovateľa na skutku nepriamo vyplýva aj z výsluchu svedka [REDAKOVANÉ] ktorý bol vo väzbe pre inú trestnú činnosť a ktorému bolo dočasne odložené vznesenia obvinenie, keď uviedol, že [REDAKOVANÉ] dával 130 000 eur mesačne, z ktorých mal [REDAKOVANÉ] a sťažovateľ dostávať po 15 000 eur a 100 000 mal dostávať [REDAKOVANÉ]. Z výsluchu ďalších svedkov nevyplýva účasť sťažovateľa na skutkoch, pre ktoré bolo vznesené obvinenie. [REDAKOVANÉ] je na úteku, vypočutý nebol, no obvinenia odmieta.

3. Sťažovateľ bol v inej trestnej veci vo väzbe od 28. októbra 2020 do 20. mája 2021, keď bol príkazom prokurátora v dôsledku nepredĺženia jej trvania prepustený na slobodu. Bezprostredne potom bol však zadržaný, a to v trestnej veci, v ktorej mu bolo vznesené obvinenie 19. marca 2021, a uznesením Špecializovaného trestného súdu z 23. mája 2021 z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku bol vzatý do väzby, nebol prijatý jeho písomný sľub, jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom nebol prijatý a napokon nebola prijatá peňažná záruka matky jeho detí. Proti uzneseniu o vzatí do väzby podal sťažovateľ sťažnosť. Napadnuté uznesenie považoval za arbitrárne, keďže v ňom neboli zodpovedané otázky jeho obhajoby, namietol neprípustnosť reťazenia väzby, nepreukázania spáchania skutku, neexistenciu dôvodov väzby a nesprávnosť nenahradenia väzby.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyššieho súdu bolo sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu o vzatí do väzby zamietnutá. Dôvodnosť vzneseného obvinenia v časti skutku sťažovateľa mal najvyšší súd osvedčenú z výpovedí [REDAKOVANÉ] a v tejto súvislosti poukázal na to, že ide o úvodné štádium trestného konania, v priebehu ktorého môže byť podozrenie vyvrátené alebo potvrdené. K právnemu posúdeniu skutku uviedol, že je nepochybné, že úplatok súvisel s obstarávaním veci verejného záujmu (odhaľovanie trestnej činnosti). Trestná činnosť mala pokračovací charakter vzhľadom na opakované odovzdanie úplatku, ktorého výška mala veľký rozsah. Vo vzťahu k sťažovateľovi však najvyšší súd uviedol, že jeho konanie by malo byť posúdené ako jedna z foriem účasti podľa § 21 ods. 1 Trestného zákona na zločine podľa § 329 ods. 1, 2 a 3 Trestného zákona. Nesprávnu kvalifikáciu skutku sťažovateľa však najvyšší súd nepovažoval za rozhodnú, keďže zákon rovnako ako páchatel'a a spolupáchatel'a postihuje aj účastníka.

5. Dôvod kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku spočíval v obave zo zosúlad'ovania výpovedí obvinených a bol vyvodený z druhej povahy, charakteru a spôsobu spáchania skutku a okrem toho z toho, že bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za to, že prostredníctvom úplatkov mal v auguste 2020 ovplyvňovať príslušníkov Slovenskej informačnej služby, aby nezhrmažďovali informácie o trestnej činnosti [REDAKOVANÉ], a ďalšie obvinenie za to, že v rokoch 2014 až 2017 mal ovplyvňovať rozhodovanie sudcu. V tejto súvislosti bolo zvýraznené finančné zázemie sťažovateľa a jeho intenzívny vzťah s [REDAKOVANÉ], s ktorým mal byť v dlhodobom a relatívne pravidelnom kontakte a ktorý je na úteku. Napokon bolo poukázané na potrebu ďalšieho vypočutia spoluobvineného [REDAKOVANÉ] a dôvodnú obavu, že by sťažovateľ mohol zosúlad'ovať výpoveď s obvineným [REDAKOVANÉ], ako aj to, že [REDAKOVANÉ] mal pre sťažovateľa zabezpečiť mobilný telefón so šifrovanou komunikáciou. Okrem vypočutia

prokurátorom označených svedkov najvyšší súd zdôraznil predpokladanú konfrontáciu sťažovateľa s [REDAKOVANÉ].

6. Dôvod preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bol vyvodený z toho, že sťažovateľ sa mal dopúšťať aj inej trestnej činnosti, a z toho, že z trestnej činnosti profitoval tak, aby vyrovnal výpadok z príjmov z podnikateľskej aktivity, ktorú v posledných rokoch utlmil. Najvyšší súd poukázal na pokračovací charakter skutkov a na to, že mu je vznesené obvinenie za iné dva skutky obdobnej trestnej činnosti: (i) zločin zasahovania do nezávislosti súdu a (ii) prečin podplácania. K tomu najvyšší súd osobitne uviedol, že nejde o porušenie zásady prezumpcie neviny, keďže z viacerých obvinení sa javí, že sťažovateľ mal vybudované vzťahy s osobami s vplyvom na verejnú sféru a obava z pokračovania v trestnej činnosti nie je vylúčená ani tým, že sťažovateľ je finančne zabezpečený. K námietke sťažovateľa o tom, že dôvod väzby musí vyplývať nielen z jeho konania, pre ktoré mu je vznesené obvinenie, ale aj z iných konkrétnych skutočností, najvyšší súd uviedol, že riziko konania podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku možno vždy len predpokladať, a preto nie je nevyhnutné, aby k takému konaniu už došlo.

7. K možnosti nahradenia väzby najvyšší súd uviedol, že v začiatočnom štádiu konania nie je dôvod na nahradenie väzby alternatívnymi prostriedkami, pretože by sa nimi neminimalizovala hrozba z prípadného konania zakladajúceho kolúzný a preventívny dôvod.

8. K námietke neprípustnosti reťazenia väzieb najvyšší súd uviedol, že z vyšetrovacieho spisu nevyplýva, že by dochádzalo v prípade sťažovateľa k účelovému reťazeniu väzieb z dôvodu, že v tomto trestnom konaní mohli byť vyšetrovacie úkony vykonávané počas výkonu predošlej väzby v inej trestnej veci. V trestnej veci, pre ktorú je sťažovateľ v súčasnosti vo väzbe, bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa z 19. marca 2021, pričom z vyšetrovacieho spisu vyplýva riadne a priebežné vykonávanie úkonov.

III.

9. Sťažovateľ namietal, že považuje za nedostatočné, ako sa najvyšší súd vysporiadal s otázkou reťazenia väzby, keď stroho uviedol, že v prípade sťažovateľa nedošlo k nejakému účelovému reťazeniu väzieb, pretože aj počas plynutia väzby v prvej väzobnej trestnej veci boli vykonávané aj úkony vo veci, v ktorej bol znova zobrať do väzby. V tejto súvislosti poukázal na približne dva mesiace, počas ktorých mu bolo vznesené obvinenie v oboch trestných veciach, a to bez ich spojenia, pričom prokurátor nevysvetlil dôvod nespojenia týchto vecí a nebola mu daná odpoveď na opomenutie tohto postupu. Sťažovateľ poukazuje na judikatúru ústavného súdu (I. ÚS 47/2013), podľa ktorej § 76 ods. 6 Trestného poriadku upravujúci celkovú lehotu väzby nemožno vykladať tak, že orgány činné v trestnom konaní a následne všeobecné súdy sú oprávnené držať obvineného vo väzbe pre každý z trestných činov, z ktorých je obvinený, samostatne či izolovane, a to po maximálnu dobu. Samotná fáza trestného konania nemôže nikdy sama osebe odôvodňovať potrebu ďalšieho väzobného stíhania sťažovateľa.

10. Sťažovateľ namietal, že neboli dané dôvody kolúznej väzby, keďže kvalita jeho vzťahov so spoluobvinenými nebola dostatočne preukázaná a aj tak nemôže byť určujúcim kritériom dôvodnosti kolúznej väzby, keďže prognózovanie bližšieho vzťahu obvineného

a inej, hoci v trestnej veci ešte nevypočutej osoby, by automaticky znamenalo kolúzny dôvod. Poukázal na to, že podľa odôvodnenia namietaného rozhodnutia vyhýbanie sa trestnému stíhaniu ■■■■■ nemôže byť dôvodom jeho útekovej väzby. Podľa sťažovateľa z namietaného rozhodnutia nie je zistiteľné, z akých dôvodov súd rozdielne pristúpil k zisteniu dôvodov kolúznej väzby, a to za situácie, že ■■■■■ bol už opakovane vypočutý a jeho postavenie kajúcnika v iných trestných konaniach veci vylučuje, aby svoje výpovede pod vplyvom sťažovateľa účelovo menil. K tomu uviedol, že dôvodom kolúznej väzby nemôže byť samotné popieranie viny obvineným a ani to, že skutok nie je dostatočne objasnený a všetci páchatelia nie sú ešte trestne stíhaní, neboli ešte vypočutí či vzájomne konfrontovaní (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Tz/3/2003) a dôvody väzby nesmú byť mimoriadne strohé (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Khudoyorov proti Rusku z 8. 11. 2005).

11. Sťažovateľ namieta, že nie sú dané dôvody preventívnej väzby, pretože dôvody väzby sa musia vzťahovať na skutkové vymedzenie konkrétnej väzobnej trestnej veci a nemožno argumentovať aj inými trestnými stíhaniami, v ktorých nebola skúmaná ich dôvodnosť s ohľadom na aktuálnu dôkaznú situáciu, keď sú obe postavené výlučne na výpovediach kajúcnikov, ktoré by potvrdzovali tieto výpovede. Podľa sťažovateľa preventívnu väzbu nemožno odôvodniť len formálnym odkazom na iné trestné stíhanie bez ich súdneho prieskumu. Sťažovateľ poukazuje na to, že všetky osoby, s ktorými mal páchať trestnú činnosť, sú buď obvinení vo väzbe alebo v postavení kajúcnikov, kde už z povahy veci je vylúčené pokračovanie v akejkoľvek trestnej činnosti. Zdôrazňuje, že mediálne masívne prezentované obvinenie sťažovateľa z viacerých trestných činov korupčného charakteru je do významnej miery spôsobilé oslabiť schopnosť a prípadné možnosti pokračovania v trestnej činnosti. Táto okolnosť teda do významnej miery obavu z pokračovania v trestnej činnosti, osobitne v páchaní druhovo obdobnej trestnej činnosti (II. ÚS 246/2021 z 6. mája 2021).

12. Sťažovateľ namieta, že nemožno prihliadať na iné skutky, ktoré so skutkom, pre ktorý je väzobne stíhaný, nemajú vzájomnú súvislosť. Predpoklad súvislosti je vylúčený, pretože pri opakovaní trestného činu prijímania úplatku je vylúčená možnosť jeho spáchania s poukazom na odvolanie obvineného ■■■■■ z funkcie ■■■■■ a vzdanie sa funkcie ■■■■■.

13. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd nedostatočne odôvodnil nemožnosť nahradiť väzbu alternatívnymi prostriedkami. Dôvody, ktoré uvádza najvyšší súd: (i) trestná vec je v počiatkovom štádiu vyšetrovania, (ii) závažnosť stíhanej trestnej činnosti, (iii) dohľad probačného a mediačného úradníka nie je vykonávaný nepretržite, (iv) nie je možné posúdiť, či by bol písomný sľub obvineného, sťažovateľom skutočne aj dodržaný, (v) nebola zistená výnimočná okolnosť prípadu, sú tak všeobecného charakteru, že sú aplikovateľné na akúkoľvek trestnú vec.

14. Sťažovateľ podaním zo 16. septembra 2021 doplnil ústavnú sťažnosť. Poukázal na povinnosť prokurátora spojiť trestné stíhanie do spoločného konania a navrhnúť zmenu väzby. Ďalej namietol, že najvyšší súd sa správne nevysporiadal s právnou kvalifikáciou skutku, a to, či išlo o aktívnu alebo pasívnu formu podplácania, a o akú formu účasti išlo. Ďalej namietol, že odpadol preventívny dôvod väzby, keďže mu bolo zrušené obvinenie uznesením generálneho prokurátora z 31. augusta 2021 vo vzťahu k inému trestnému stíhaniu, a to pre prečin podplácania.

IV.

15. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia dohovoru, konkrétne namietané porušenie čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

16. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 417/2011) vyplýva, že pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby, t. j. musí existovať uznesenie o začatí trestného stíhania a uznesenie o vznesení obvinenia, a materiálne predpoklady väzby, t. j. musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu dopustil a zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku.

17. K námietke sťažovateľa, že najvyšší súd sa nedostatočne vysporiadal s materiálnym predpokladom väzby súvisiacim s právnou kvalifikáciou trestného činu, treba uviesť, že nie je úlohou ústavného súdu v štádiu prípravného konania posudzovať správnosť právnej kvalifikácie skutku. Z hľadiska ústavného prieskumu je významné, či sa všeobecný súd zrozumiteľne a dostatočne presvedčivo vysporiadal s právnou kvalifikáciou skutku (obdobne aj III. ÚS 33/2021, bod 37, III. ÚS 29/2015, bod 29). Pokiaľ by ústavný súd hodnotil správnosť právnej kvalifikácie skutku, atrahoval by si právomoc všeobecných súdov, ktorá mu z hľadiska subsidiarity neprislúcha (obdobne aj III. ÚS 518/2021, bod 13, III. ÚS 523/2021, bod 18). Najvyšší súd k právnej kvalifikácii skutku uviedol, že je dôvodné podozrenie, že finančné prostriedky určené pre ■■■■■ boli úplatkom za to, aby zabezpečil bezproblémovú výrobu nelegálnych cigariet. O prijímanie úplatku ide aj v prípade sťažovateľa, keďže nie je podstatné, že úplatok mal ísť konečnému príjemcovi cez iné osoby, ale že obvinený si mal časť úplatku ponechať. K námietke sťažovateľa, že má ísť o podplácanie podľa § 333 Trestného zákona, a nie o prijímanie úplatku podľa § 329 Trestného zákona, a že najvyšší súd si v argumentácii odporuje, treba uviesť, že námietka presahuje ústavný rámec prieskumu. V prípravnom konaní je predovšetkým na orgánoch činných v trestnom konaní, aby posudzovali právnú kvalifikáciu skutku, pričom všeobecný súd rozhodujúci o väzbe nie je právnou kvalifikáciou vyšetrovateľa či prokurátora viazaný a môže ju sám nezávisle posúdiť. Zároveň nie je vylúčené, že právna kvalifikácia sa môže počas prípravného konania aj meniť. Najvyšší súd sa ďalej vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa formy účastníctva, ku ktorej uviedol, že je dôvodná, pretože trestný čin má byť posúdený ako niektorá forma účastníctva podľa § 21 ods. 1 Trestného

zákona, a nie ako spolupáchateľstvo. K námietke sťažovateľa, že páchatelom pokračovacieho trestného činu môže byť iba priamy páchatel alebo spolupáchateľ, a nie účastník na trestnom čine, pretože pri účastníctve naplnil organizátor, návodca alebo pomocník inú skutkovú podstatu trestného činu, treba rovnako uviesť, že námietka presahuje ústavný rámec prieskumu. Odôvodnenie najvyššieho súdu je ústavné konformné, keďže zrozumiteľne uvádza dôvody, na základe ktorých bol trestný čin posúdený ako prijímanie úplatku podľa § 329 Trestného zákona v účastníctve podľa § 21 ods. 1 Trestného zákona. Argumentácia najvyššieho súdu je ústavne udržateľná, a preto je námietka sťažovateľa nedôvodná.

18. K námietke reťazenia väzby treba uviesť, že sťažovateľ bol väzobne stíhaný v inej veci pre prečin zasahovania do nezávislosti súdu od 28. októbra 2020 do 20. mája 2021. Bezprostredne potom, ako bol sťažovateľ z väzby prepustený, mu bola obmedzená osobná sloboda a bol vzatý do väzby uznesením z 23. mája 2021 v tejto trestnej veci pre obzvlášť závažný zločin prijímania úplatku. Podľa judikatúry ústavného súdu k neprípustnému reťazeniu väzby dochádza najmä v prípade, ak orgány činné v trestnom konaní väzobne stíhajú obvineného v rámci maximálnej lehoty väzby a následne v inej trestnej veci opätovne stíhajú väzobne, a to aj opakovane (pozri I. ÚS 47/2013, bod 17). Pre posúdenie, či bezprostredne nadväzujúce väzobné stíhanie v tejto trestnej veci je ústavne udržateľné, je potrebné zohľadniť, či orgány činné v trestnom konaní konali v tejto trestnej veci plynule bez priesťahov a či zámerne nevyčkávali s vykonávaním vyšetrovacích úkonov, ktoré už mohli vykonávať skôr počas skoršieho výkonu väzby sťažovateľa v inej trestnej veci. V tejto trestnej veci bol sťažovateľ obvinený uznesením z 19. marca 2021. V súvislosti s posúdením plynulosti vykonávania vyšetrovacích úkonov najvyšší súd konštatoval, že po začatí trestného stíhania (26. januára 2021) boli priebežne vykonávané vyšetrovacie úkony a bolo vypočutých desať svedkov. Najvyšší súd sa náležite vysporiadal s charakterom a množstvom vyšetrovacích úkonov, ktoré boli vykonávané po začatí trestného stíhania. Z hľadiska časového rámca od začatia trestného stíhania, následne od vznesenia obvinenia, až do rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby neboli zistené priesťahy vo vyšetrovaní. Skutočnosť, že nedošlo k spojeniu tejto trestnej veci s inou trestnou vecou, ktorá bola skôr vyšetrovaná, nemá v preskúmanom štádiu konania vplyv na dĺžku trvania väzby, ktorá by bola ústavne neakceptovateľná. Argumentácia najvyššieho súdu je ústavne udržateľná, keďže v tejto trestnej veci neboli zistené skutočnosti, ktoré by signalizovali, že úkony neboli zámerne vykonávané a že by orgány činné v trestnom konaní zámerne vyčkávali na skončenie väzby v predošlej trestnej veci. Argumentácia najvyššieho súdu je ústavne udržateľná, a preto je námietka sťažovateľa nedôvodná.

19. K námietke týkajúcej sa kolúznej väzby je potrebné uviesť, že kolúzna väzba sa vykonáva v najprísnejšom rozsahu obmedzení do práv obvineného, a preto je v porovnaní s inými druhmi väzby zásah do osobnej slobody ešte viac umocnený. Z toho dôvodu je povinnosťou všeobecného súdu dôsledne skúmať hrozbu kolúzneho konania. Dôvodnosť obavy z kolúzneho konania nemôže byť vyjadrená neurčito (I. ÚS 452/2020, bod 24). Najvyšší súd odôvodnil kolúznu väzbu o potrebu vypočutia obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý je na úteku a s ktorým má sťažovateľ kamarátsky vzťah, ako aj o potrebu opätovného vypočutia obvineného [REDAKOVANÉ] a dôvodne predpokladanú konfrontáciu medzi sťažovateľom a [REDAKOVANÉ]. Pri posúdení ústavnej udržateľnosti dôvodov uvádzaných najvyšším súdom je potrebné zohľadniť aj to, že vec je v začiatočnom štádiu konania. Ako uviedol najvyšší súd, po začatí trestného stíhania vo veci (26. januára 2021) do rozhodovania

o väzbe (23. mája 2021) bolo vypočutých desať svedkov. Z odôvodnenia najvyššieho súdu však nie je zrejmé, aká je potreba opätovného vypočutia obvineného [REDAKOVANÉ], keďže tento už bol raz vo veci vypočutý. Keďže spoluobvinený už bol raz vo veci vypočutý, z odôvodnenia najvyššieho súdu nie je zrejmé ani to, v čom by malo spočívať kolúzne správanie sťažovateľa. Ďalším kolúznym dôvodom je hrozba zosúladiť výpovede s obvineným [REDAKOVANÉ], ktorý je na úteku a voči nemu je vedené trestné konanie voči ušlému. Skutočnosť, že sa orgánom činným v trestnom konaní nepodarilo za obdobie troch mesiacov od vznesenia obvinenia voči [REDAKOVANÉ] do dňa rozhodovania najvyššieho súdu o sťažnosti (1. júla 2021) zabezpečiť účasť obvineného na úkonoch trestného konania, nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Už samotná skutočnosť, že obvinený je na úteku, oslabuje objektívnu hrozbu kolúzneho konania sťažovateľa voči spoluobvinenému na úteku. Vo vzťahu k dôvodom kolúznej väzby je rozhodnutie najvyššieho súdu ústavne neudržateľné, pretože bližšie neodôvodňuje hrozbu kolúzneho správania sťažovateľa vo vzťahu k potrebe opätovného vypočutia obvineného [REDAKOVANÉ], ktorý už bol raz vo veci vypočutý, ako aj to, že nezohľadnil skutočnosť, že nemožnosť vypočutia [REDAKOVANÉ] z dôvodu úteku nemôže byť na ťarchu sťažovateľa. Námietka sťažovateľa týkajúca sa kolúznej väzby je dôvodná, avšak nemá vplyv na ústavnosť obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa väzbou, pretože ústavne udržateľná je preventívna väzba.

20. K námietke týkajúcej sa preventívnej väzby je potrebné uviesť, že táto musí byť odôvodnená konkrétnymi skutočnosťami, pričom samotný druh, charakter, rozsah či závažnosť trestnej činnosti nemôžu byť samé osebe dôvodom preventívnej väzby (III. ÚS 33/2021, bod 47, II. ÚS 792/2014). Najvyšší súd odôvodnil preventívnu väzbu tým, že obvinený je stíhaný za trestnú činnosť, ku ktorej nedochádzalo jednorazovo, ale konaním pokračovacieho charakteru po dobu niekoľkých mesiacov. Popritom je sťažovateľ trestne stíhaný pre druhovo rovnakú trestnú činnosť v ďalších dvoch konaniach, a to (i) pre zločin zasahovania do nezávislosti súdu a (ii) pre čin podplácania. Trestného činu v tejto trestnej veci, ako aj v ďalších dvoch trestných veciach, sa mal sťažovateľ dopustiť v rokoch 2019 a 2020, teda ide o blízku časovú súvislosť. Ďalej najvyšší súd poukázal na to, že bez ohľadu na štruktúru a zloženie orgánov verejnej moci sťažovateľ prostredníctvom vybudovaných vzťahov s osobami v orgánoch verejnej moci zasahuje do činnosti týchto orgánov. Vzhľadom na to, že (i) najvyšší súd rozhodoval prvýkrát o väzbe, (ii) trestná vec je v začiatočnom štádiu konania, (iii) protiprávne konanie sa týka dvoch skutkov trvajúcich dlhšiu dobu, (iv) ako aj prihliadajúc na blízku časovú súvislosť v ďalších dvoch trestných veciach, keď sa mali stať trestné činy (2019, 2020), majúcich rovnaký druhový charakter, je argumentácia najvyššieho súdu ústavne udržateľná. Najvyšší súd nezaložil rozhodnutie o väzbe len na druhu, charaktere, rozsahu či závažnosti trestnej činnosti. V konaní o ústavnej sťažnosti ústavný súd posudzuje ústavnú udržateľnosť rozhodnutia najvyššieho súdu ku dňu jeho vydania. Vzhľadom na to nebol dôvod prihliadnúť na skutočnosť, že vo vzťahu k inej trestnej veci, v ktorej je obvinený pre zločin podplácania, bolo obvinenie následným rozhodnutím generálneho prokurátora zrušené. Na základe uvedeného je námietka sťažovateľa týkajúca sa preventívnej väzby nedôvodná.

21. K námietke, že najvyšší súd nenahradil väzbu alternatívnymi prostriedkami, treba uviesť, že väzba je vážnym zásahom do osobnej slobody. Preto je povinnosťou všeobecných súdov obzvlášť citlivo zvažovať argumenty pre uvalenie väzby. Z ustanovení Trestného poriadku priamo vyplýva záväzok všeobecných súdov skúmať, či je v prípade dôvodnosti väzby možné väzbu

nahradiť alternatívnymi prostriedkami (III. ÚS 523/2021). Najvyšší súd nemožnosť nahradenia väzby alternatívnymi prostriedkami odôvodnil tým, že v začiatočnom štádiu trestného konania by sa neminimalizovala hrozba prípadného konania zakladajúceho preventívny dôvod väzby na takú mieru, aby bolo možné pristúpiť k nahradeniu väzby alternatívnymi prostriedkami, a to najmä s ohľadom na závažnosť trestnej činnosti, ako aj stav trestnej veci, keď sa na začiatku vykonávajú dôkazy. Dôvody uvalenia preventívnej väzby a nemožnosti ich náhrady vyplývajú aj z dôvodov, ktoré najvyšší súd uviedol v súvislosti s odôvodňovaním preventívnej väzby konkrétnymi skutočnosťami týkajúcimi sa veci sťažovateľa. Vzhľadom na to, že v trestnej veci išlo o rozhodovanie o vzatí do väzby, čo je v poradí prvé rozhodovanie o väzbe, odôvodnenie najvyššieho súdu je v tomto štádiu ústavne udržateľné.

22. Vzhľadom na to, že aspoň jeden z dôvodov podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku pri rozhodovaní o väzbe najvyšším súdom bol ústavne udržateľný, a to dôvod preventívnej väzby, bolo obmedzenie osobnej slobody väzbou zákonné. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. novembra 2021

Robert Šorl
predseda senátu